

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2022. gada 3. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Profesionālo kvalifikāciju atzīšana – Direktīva 2005/36/EK – Piemērošanas joma – Nosacījumi, lai uzņēmējā dalībvalstī iegūtu tiesības neatkarīgi strādāt ārsta profesijā – Izcelsmes dalībvalstī izsniegts diploms – Tiesību strādāt ārsta profesijā ierobežojums uz trim gadiem – Licencēta ārsta uzraudzība līdztekus ar trīsgadīgas specializētas apmācības apguvi vispārējās medicīnas jomā – LESD 45. un 49. pants

Lietā C-634/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa, Somija) iesniedza ar 2020. gada 25. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 25. novembrī, tiesvedībā, kurā pieteikumu iesniedza

A,

piedaloties

Sosiaali- ja terveystalun lupa- ja valvontavirasto,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja I. Ziemele, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents) un tiesnesis A. Kumins [*A. Kumin*],

ģenerālvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Somijas valdības vārdā – *M. Pere*, pārstāve,
- Norvēģijas valdības vārdā – *I. Meinich* un *K. S. Borge*, kā arī *T. Sunde*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Huttunen*, kā arī *L. Armati* un *T. Sevón*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – somu.

nemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 45. un 49. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību, kurā A iesniedza pieteikumu par *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* (Atļauju izsniegšanas un uzraudzības iestāde sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu jomā, Somija) (turpmāk tekstā – “*Valvira*”) lēmumu piešķirt A tiesības uz trīs gadu laikposmu strādāt Somijā ārsta profesijā kā licencētam profesionālim cita licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā, kuram ir tiesības neatkarīgi praktizēt profesijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV 2005, L 255, 22. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/55/ES (2013. gada 20. novembris) (OV 2013, L 354, 132. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2005/36”), 1. pantā “Mērķis” ir paredzēts:
“Šī direktīva paredz noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalsts, kas darbības sākšanai vai veikšanai reglamentētā profesijā savā teritorijā izvirza nosacījumu, ka vajadzīgas specifiskas profesionālās kvalifikācijas (turpmāk “uzņēmēja dalībvalsts”), saistībā ar darbības sākšanu vai veikšanu šajā profesijā atzīst profesionālās kvalifikācijas, kuras iegūtas vienā vai vairākās citās dalībvalstīs (turpmāk “izcelsmes dalībvalsts”) un kuras ļauj personai ar šādu kvalifikāciju veikt darbību tajā pašā profesijā šajā dalībvalstī.
Šajā direktīvā ir arī paredzēti noteikumi par daļēju piekļuvi reglamentētai profesijai un par citā dalībvalstī veiktas profesionālās prakses atzīšanu.”
- 4 Šīs direktīvas 4. panta “Atzīšanas ietekme” 1. punktā ir noteikts, ka “profesionālās kvalifikācijas atzīšana uzņēmējā dalībvalstī ļauj saņēmējiem minētajā dalībvalstī piekļūt tai pašai profesijai, kurā viņi ir kvalificēti izcelsmes dalībvalstī, un veikt to uzņēmējā dalībvalstī saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kā uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem”.
- 5 Minētās direktīvas 10. panta “Joma”, kas ietilpst tās I nodaļā par vispārējo sistēmu apmācības apliecinājumu atzīšanai, b) punktā ir noteikts:
“Šī nodaļa attiecas uz visām profesijām, kas nav iekļautas šīs sadaļas II un III nodaļā, un uz turpmāk norādītajiem gadījumiem, kad pretendents īpašu un izņēmuma iemeslu dēļ neatbilst minētajās nodaļās paredzētajiem nosacījumiem:

[..]

b) attiecībā uz ārstiem ar pamatapmācību, specializētiem ārstiem, vispārējās aprūpes māsām, zobārstiem, specializētiem zobārstiem, veterinārārstiem, vecmātēm, farmaceitiem un arhitektiem, ja ieceļotājs neatbilst prasībām attiecībā uz faktiskū un likumīgu profesionālo darbību, kuras minētas 23., 27., 33., 37., 39., 43. un 49. pantā.”

6 Direktīvas 2005/36 13. panta “Atzīšanas nosacījumi” 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

“Ja piekļuve reglamentētai profesijai vai darbībai šādā profesijā uzņēmējā dalībvalstī ir atkarīga no tā, vai personai ir konkrētas profesionālās kvalifikācijas, minētās dalībvalsts kompetentā iestāde atļauj pretendentiem piekļūt un darboties minētajā profesijā saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kurus piemēro tās pilsoņiem, ja viņiem ir kompetences apliecinājums vai kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti, kuri minēti 11. pantā un kurus prasa cita dalībvalsts, lai piekļūtu profesijai vai darbotos profesijā tās teritorijā.”

7 Šīs direktīvas III sadaļas III nodaļā, kas attiecas uz “atzīšanu, pamatojoties uz minimālo apmācības nosacījumu saskaņošanu”, ir iekļauts minētās direktīvas 21. pants “Automātiskās atzīšanas princips”, kura 1. punktā ir noteikts:

“Ikviens dalībvalsts atzīst ārsta kvalifikāciju apliecinājošos dokumentus, kas ļauj sākt profesionālo darbību kā ārstam ar pamatapmācību un specializētam ārstam, kā arī vispārējās aprūpes māsas, zobārsta, specializēta zobārsta, veterinārārsta, farmaceita un arhitekta kvalifikāciju apliecinājošos dokumentus, kuri attiecīgi uzskaitīti V pielikuma 5.1.1., 5.1.2., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.6.2. un 5.7.1. punktā, kuri atbilst, attiecīgi, 24., 25., 31., 34., 35., 38., 44. un 46. pantā minētajiem minimālajiem apmācības nosacījumiem, un – saistībā ar profesionālās darbības sākšanu un veikšanu – tā piešķir šādiem dokumentiem savā teritorijā tādu pašu spēku, kāds ir šīs dalībvalsts izsniegtiem kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem.

Šiem kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem jābūt dalībvalstu kompetento iestāžu izsniegtiem, un attiecīgos gadījumos tiem jāpievieno sertifikāti, kas uzskaitīti, attiecīgi, V pielikuma 5.1.1., 5.1.2., 5.2.2., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.2., 5.6.2. vai 5.7.1. punktā.

[..]”

8 Direktīvas 2005/36 V pielikuma 5.1.1. punkts attiecībā uz ārsta ar pamatapmācību kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem Apvienotajā Karalistē ir izteikts šādi:

“Valsts	Kvalifikāciju apliecinājošais dokuments	Iestāde, kas piešķir kvalifikāciju apliecinājošo dokumentu	Kvalifikāciju apliecinājošajam dokumentam pievienotais sertifikāts	Atsauces datums
<i>United Kingdom</i>	<i>Primary qualification</i>	<i>Competent examining body</i>	<i>Certificate of experience</i>	20.12.1976.”

9 Saskaņā ar šīs direktīvas 55.a pantu “Profesionālās prakses atzīšana”:

“1. Ja uz piekļūvi reglamentētai profesijai dalībvalstī attiecas nosacījums, ka jābūt pabeigtai profesionālajai praksei, izcelsmes dalībvalsts kompetentā iestāde, izskatot pieprasījumu atļaut darboties reglamentētajā profesijā, atzīst profesionālo praksi, kas pabeigta citā dalībvalstī ar nosacījumu, ka šī prakse atbilst 2. punktā minētajām publicētajām pamatnostādņēm un ņem vērā profesionālās prakses, kas pabeigtas trešā valstī. Tomēr dalībvalstis var saskaņā ar valsts tiesību

aktiem noteikt saprātīgu ierobežojumu attiecībā uz to profesionālās prakses daļas ilgumu, ko var pabeigt ārvalstīs.

2. Profesionālās prakses atzīšana neaizstāj pastāvošās prasības attiecībā uz pārbaudi, kas jānokārto, lai iegūtu piekļuvi attiecīgajai profesijai. Kompetentās iestādes publicē pamatnostādnes par tādas profesionālās prakses organizēšanu un atzīšanu, kas ir veikta citā dalībvalstī vai trešā valstī, jo īpaši attiecībā uz profesionālās prakses vadītāja lomu.”

Somijas tiesības

- 10 Saskaņā ar *laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994, ammattihenkilölaki)* (Likums par veselības aprūpes speciālistiem (559/1994)), kāds bija spēkā attiecīgajā datumā pamatlietā, 6.a panta pirmo daļu *Valvira*, pamatojoties uz pieteikumu un saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem, piešķir tiesības veikt ārsta profesionālo darbību Somijā kā licencētam profesionālim un šajā nolūkā to darot tāda licencēta profesionāla ārsta vadībā un uzraudzībā, kuram ir tiesības neatkarīgi praktizēt šajā profesijā veselības aprūpes iestādē, tādai personai, kas līdz 2012. gada 1. janvārim ir uzsākusi medicīnas studijas Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstī, kurā tiesību praktizēt ārsta profesijā nosacījums ir pēcdiploma profesionālās prakses pabeigšana, un tajā ieguvusi diplomu par medicīnisko pamatapmācību. Tiesības strādāt šajā profesijā ir piešķirtas uz trīs gadu laikposmu.
- 11 Saskaņā ar Likuma par veselības aprūpes speciālistiem (559/1994) 6.a panta otro daļu, ja pieteikuma iesniedzējs ir veicis ārsta darbību šī likuma 6.a panta pirmajā daļā paredzētajā laikposmā, izpildot *Valvira* noteiktos nosacījumus, tā pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma tam piešķir tiesības neatkarīgi strādāt ārsta profesijā Somijā. Pamatotu iemeslu dēļ *Valvira* var pagarināt 6.a panta pirmajā daļā paredzēto trīs gadu laikposmu.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 12 2008. gadā A uzsāka mācības medicīnas jomā Edinburgas Universitātē (Apvienotā Karaliste). 2013. gada 6. jūlijā viņa saņēma *Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery* diplomu, kas apliecina medicīnisko pamatapmācību.
- 13 A iegūtais diploms atbilst kvalifikāciju apliecinošajam dokumentam, kas attiecībā uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti minēts Direktīvas 2005/36 V pielikuma 5.1.1. punktā.
- 14 A bija ierobežotas tiesības strādāt ārsta profesijā Apvienotajā Karalistē saskaņā ar diplomu, kas apliecina ārsta pamatapmācību. Viņa tika reģistrēta reģistrā, ko uztur šajā jomā kompetentā Apvienotās Karalistes iestāde, proti, *General Medical Council* (Vispārējās medicīnas padome), sadaļā “Provisionally registered doctor with a licence to practise” (pagaidu kārtā reģistrēts ārsts ar darbības licenci). Viņai tika atļauts strādāt atbilstoši pēcdiploma programmai.
- 15 A atgriezās Somijā pēc diploma iegūšanas, kas apliecina medicīnisko pamatapmācību. Tad, pamatojoties uz Apvienotajā Karalistē iegūto diplomu, viņa *Valvira* lūdza tiesības Somijā strādāt ārsta profesijā kā licencētam profesionālim. Tomēr tā neiesniedza sertifikātu (*Certificate of experience*), kas jāpievieno konkrētajam kvalifikāciju apliecinošam dokumentam, kurš attiecībā uz Apvienoto Karalisti ir minēts Direktīvas 2005/36 V pielikuma 5.1.1. punktā, t.i., sertifikātam, kas Apvienotajā Karalistē ir priekšnosacījums tiesībām pilnībā strādāt ārsta profesijā.

- 16 Tā kā A nebija šī sertifikāta, *Valvira* tai piedāvāja izskatīt viņas licences izsniegšanas pieteikumu kā ārsta ar licenci uz noteiktu laiku pieteikumu. A tam piekrita. *Valvira* uzskata, ka, lai iegūtu tiesības neatkarīgi strādāt ārsta profesijā Somijā, A bija divas iespējas. Pirmkārt, viņa varēja veikt trīs gadu profesionālo praksi Somijā atbilstoši Apvienotās Karalistes vadlīnijām un lūgt atzīt šo praksi Apvienotās Karalistes kompetentajā iestādē saskaņā ar Direktīvas 2005/36 55.a pantu, lai pēc tam Somijā varētu lūgt tiesības strādāt ārsta profesijā, pamatojoties uz šajā direktīvā paredzēto automatiskās atzišanas sistēmu. Otrkārt, viņa varēja Somijā apgūt trīsgadīgu specializēto vispārējās medicīnas mācību kursu. A izvēlējās otro iespēju, kuras rezultātā citās Savienības vai EEZ valstīs automatiski netiek atzītas ārsta profesionālās kvalifikācijas Direktīvas 2005/36 izpratnē.
- 17 Ar 2016. gada 3. novembra lēmumu *Valvira* piešķīra A tiesības uz trim gadiem no 2016. gada 2. novembra līdz 2019. gada 2. novembrim Somijā praktizēt ārsta profesijā kā licencētam profesionālim tāda licencēta un tiesīga ārsta vadībā un uzraudzībā, kurš ir tiesīgs strādāt šajā profesijā neatkarīgi. A šajā laikposmā bija atļauts strādāt ārsta profesijā tikai ar nosacījumu, ka viņa Somijā apmeklē trīsgadīgu specializēto vispārējās medicīnas mācību kursu.
- 18 Ar 2017. gada 4. maija lēmumu *Valvira* noraidīja A iesniegto sūdzību. Saskaņā ar šī lēmuma pamatojumu A tika piešķirtas tiesības strādāt ārsta profesijā saskaņā ar Likuma par veselības aprūpes speciālistiem (559/1994) 6.a pantu situācijā, kad viņai nav Direktīvas 2005/36 V pielikuma 5.1.1. punktā paredzētā sertifikāta.
- 19 Izskatot prasību atcelt minēto lēmumu, *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinki Administratīvā tiesa, Somija) ar 2017. gada 5. decembra lēmumu to noraidīja, pamatojoties uz to, ka, pirmkārt, automatiska atzišana saskaņā ar Direktīvu 2005/36 nebija iespējama, jo A netika iesniegusi sertifikātu, kas attiecībā uz Apvienoto Karalisti bija paredzēts šīs direktīvas V pielikuma 5.1.1. punktā, otrkārt, vispārīgais kvalifikāciju apliecinājošu dokumentu atzišanas režīms arī nebija piemērojams, jo A nebija ieguvusi diplomu par medicīnisko pamatapmācību pirms minētajā 5.1.1. punktā noteiktā atsauces datuma, proti, pirms 1976. gada 20. decembra, un, treškārt, citā Savienības dalībvalstī A nevarēja izmantot tiesības, kas ir labvēlīgākas nekā izcelsmes valstī piešķirtās. Līdz ar to *Valvira* esot bijis pamats piešķirt A ierobežotas tiesības strādāt ārsta profesijā cita licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā, kurš ir tiesīgs strādāt šajā profesijā neatkarīgi.
- 20 *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa, Somija) A apgalvo, ka viņas pieteikums par diploma par medicīnisko pamatapmācību, kas iegūts citā dalībvalstī, atzišanu gadījumā, kad nav izpildīti automatiskas atzišanas nosacījumi, ir jāizskata, piemērojot Direktīvā 2005/36 paredzētos vispārējās atzišanas sistēmas noteikumus. Šajā ziņā *Valvira* esot bijis individuāli jāsalīdzina diploms par medicīnisko pamatapmācību, kuru viņa ieguvusi Apvienotajā Karalistē, ar Somijas diplomu par šādu apmācību. Proti, Savienības tiesības nepieļaujot, ka tiesību neatkarīgi strādāt profesijā piešķiršana ir pakārtota trīs gadu ilgam uzraudzības laikposmam, ja nav pierādīts, ka pastāv būtiskas nekompensētas atšķirības salīdzinājumā ar valsts prasībām.
- 21 2019. gada 1. novembrī *Valvira* piešķīra A tiesības neatkarīgi strādāt ārsta profesijā Somijā kā licencētam profesionālim. A tomēr neatteicās no savas apelācijas sūdzības *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa).
- 22 Šī tiesa uzskata, ka *Valvira* nebija pienākuma saskaņā ar Direktīvu 2005/36 salīdzināt Somijā un Apvienotajā Karalistē izsniegtos diplomus par medicīnisko pamatapmācību, jo A nebija izpildījusi ne ārsta profesijai piemērojamās automatiskās atzišanas sistēmā, ne vispārējās

profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmā paredzētos nosacījumus. Tomēr *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa) jautā, vai šāds pienākums var izrietēt no LESD 45. un 49. panta.

- 23 Šādos apstākļos *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai, ievērojot samērīguma principu, LESD 45. vai 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tas, ka uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, piešķir personai tiesības praktizēt ārsta profesijā uz trim gadiem ar nosacījumu, ka tā drīkst praktizēt tikai licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā un ka šajā laikā tai ir veiksmīgi jāpabeidz trīsgadīgā vispārējās prakses ārstu specifiskā apmācība, lai uzņēmējā dalībvalstī iegūtu atļauju neatkarīgi praktizēt ārsta profesijā, ja tiek ņemts vērā, ka:

- a) persona izcelsmes dalībvalstī ir ieguvusi diplomu medicīnisko pamatapmācību, bet, lūdzot profesionālās kvalifikācijas atzīšanu uzņēmējā dalībvalstī, tā nav iesniegusi viengadīgas profesionālās prakses sertifikātu, kas izcelsmes dalībvalstī papildus tiek prasīts kā profesionālo kvalifikāciju nosacījums;
- b) ņemot vērā Direktīvas 2005/36 55.a pantu, šai personai uzņēmējā dalībvalstī kā primāra, tās noraidīta alternatīva tika piedāvāta iespēja uzņēmējā dalībvalstī pabeigt trīsgadīgu izcelsmes dalībvalsts pamatnostādņem atbilstošu profesionālo praksi un lūgt to atzīt izcelsmes dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai pēc tam direktīvā minētās automatiskas atzīšanas sistēmas ietvaros uzņēmējā dalībvalstī atkārtoti varētu lūgt tiesības praktizēt ārsta profesijā;
- c) uzņēmējas dalībvalsts noteikumu mērķis ir veicināt pacientu drošību un veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti, garantējot, ka veselības aprūpes speciālistam ir profesionālajai darbībai nepieciešamā izglītība, turklāt pietiekama profesionālā kvalifikācija un citas profesionālajai darbībai vajadzīgās prasmes?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 24 Kā izklāstīts šī sprieduma 21. punktā, A, lai gan viņai pa to laiku bija atļauts Somijā strādāt ārsta profesijā, nav atteikusies no savas apelācijas sūdzības *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa), kas uzskata, ka strīda risinājumam ir nepieciešams, lai tiktu atbildēts uz jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju.
- 25 Saņēmusi lūgumu sniegt paskaidrojumus šajā sakarā, iesniedzējtiesa precizēja, ka saskaņā ar pastāvīgo valsts judikatūru apelācijas sūdzība netiek noraidīta nepieņemamības dēļ, ja vienā lietā laika notecējuma vai cita iemesla dēļ vairs nav iespējams atcelt iestādes lēmumu pēc tam, kad ir konstatēts šī lēmuma prettiesiskums. Iesniedzējtiesa kā piemēru ir norādījusi, ka tad, ja kādā lietā pieprasītā atļauja ir saņemta, *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa) lems par apelācijas sūdzības pamatiem un tādējādi lems par iespējamu sākotnējā lēmuma, kā arī par *hallinto-oikeus* (Administratīvā tiesa) nolēmuma prettiesiskumu. Turklāt iesniedzējtiesa norādīja, ka atbilstoši valsts tiesībām par atbildību par neatļautu darbību zaudējumu atlīdzības piespriešana iestādes lēmuma prettiesiskuma dēļ prasa, lai prettiesiskums vispirms tiktu konstatēts atsevišķi ar galīgu nolēmumu.

- 26 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā noteiktā procedūra ir sadarbības starp Tiesu un dalībvalstu tiesām instruments, ar ko Tiesa sniedz dalībvalstu tiesām norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kuras tām vajadzīgas, lai izspriestu tajās izskatāmās lietas (skat. spriedumu, 2013. gada 6. jūnijs, MA u.c., C-648/11, EU:C:2013:367, 36. punkts, kā arī rīkojumu, 2021. gada 1. septembris, OKR (Notāra palīga lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu), C-387/20, EU:C:2021:751, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdod uz savu atbildību izklāstītā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu kontekstā un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas prezumpcija par atbilstību. Tiesai ir iespējams atteikties lemt par valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlietas priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2013. gada 6. jūnijs, MA u.c., C-648/11, EU:C:2013:367, 37. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 28 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa tostarp ir precizējusi, ka saskaņā ar valsts tiesībām par atbildību par neatļautu darbību, lai piespriestu zaudējumu atlīdzību iestādes lēmuma prettiesiskuma dēļ, prettiesiskumam vispirms ir jābūt atsevišķi konstatētam ar galīgu nolēmumu.
- 29 Taču, tā kā A prasība par zaudējumu atlīdzību var tikt apmierināta tikai ar nosacījumu, ka administratīvā lēmuma, kas ir šādas prasības pamatā, prettiesiskums vispirms ir ticis atsevišķi konstatēts ar galīgu tiesas nolēmumu, kura saturs būs atkarīgs no atbildes uz prejudiciālo jautājumu, šis nolēmums katrā ziņā ir atbilstošs, lai vajadzības gadījumā aizsargātu A tiesības attiecībā pret valsts iestādi, kas ir pieņēmusi minēto administratīvo lēmumu.
- 30 Līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Ievada piezīme

- 31 Jānorāda, ka šajā lietā atbilstošie fakti ir notikuši brīdī, kad Apvienotajā Karalistē joprojām bija piemērojamas Savienības tiesības. Līdz ar to LESD 45. un 49. pants, kā arī Direktīva 2005/36 šajā gadījumā var būt piemērojami.

Par prejudiciālo jautājumu

- 32 Ar savu prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 45. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tas, ka uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde, pamatodamās uz valsts tiesību aktiem, piešķir personai tiesības strādāt ārsta profesijā, kas nepārsniedz trīs gadus, to pakļaujot dubultam nosacījumam, ka, pirmkārt, attiecīgā persona veic savu darbību licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā, un, otrkārt, ka tā veiksmīgi šajā pašā laikposmā apgūst specifisku trīsgadīgu vispārējās prakses ārsta apmācību, lai varētu iegūt tiesības neatkarīgi strādāt ārsta profesijā uzņemošajā dalībvalstī, ņemot vērā to, ka šī persona, kura ir apguvusi medicīnisko pamatapmācību izcelsmes dalībvalstī, ir saņēmusi diplomu par šo apmācību Apvienotajā Karalistē, uz ko attiecas Direktīvas 2005/36 V pielikuma 5.1.1. punkts, bet tai nav tajā minētā sertifikāta, kurš apliecina viengadīgas profesionālās prakses pabeigšanu, kāds tiek prasīts izcelsmes dalībvalstī kā profesionālās kvalifikācijas papildu nosacījums.

- 33 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2005/36 21. panta 1. punktu katra dalībvalsts atzīst ārsta kvalifikāciju apliecinošos dokumentus, kas ļauj veikt šīs direktīvas V pielikuma 5.1.1. punktā minēto ārsta ar pamatapmācību profesionālo darbību, piešķirot tiem tādu pašu spēku savā teritorijā attiecībā uz profesionālās darbības sākšanu un veikšanu kā tās izsniegtiem kvalifikāciju apliecinošiem dokumentiem.
- 34 Turklāt Tiesa jau ir precizējusi, ka saistībā ar Direktīvas 2005/36 mērķi no tās 1. un 4. panta izriet, ka savstarpējas atzīšanas pamatmērķis ir ļaut profesionālās kvalifikācijas ieguvējam, kas viņam ļauj piekļūt viņa izcelsmes dalībvalstī reglamentētai profesijai, uzņēmjā dalībvalstī piekļūt tai pašai profesijai, kurai viņš ir kvalificēts izcelsmes dalībvalstī, un veikt to saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem (spriedums, 2021. gada 8. jūlijs, *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrija*, C-166/20, EU:C:2021:554, 25. punkts).
- 35 Nav strīda par to, ka prasītājam pamatlietā, tā kā viņai nav Direktīvas 2005/36 V pielikuma 5.1.1. punktā minētās apliecības (*Certificate of experience*), viņai nav tiesību Apvienotajā Karalistē pilnībā praktizēt reglamentēto ārsta ar pamatapmācību profesiju un līdz ar to viņai nevar piemērot šīs direktīvas 21. pantā paredzēto automatiskās atzīšanas sistēmu. Šīs sistēmas piemērošana nozīmē, ka pieteikuma iesniedzējam ir jābūt izglītībai izcelsmes dalībvalstī, kas tam ļauj tur strādāt šādā profesijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 8. jūlijs, *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrija*, C-166/20, EU:C:2021:554, 26. un 27. punkts).
- 36 Attiecībā uz Direktīvas 2005/36 10. pantu, kurā ir definēta šīs direktīvas III sadaļas I nodaļā paredzētās vispārējās kvalifikāciju apliecinošo dokumentu atzīšanas sistēmas piemērošanas joma, saskaņā ar tā b) punktu, ja vien tā nav pretrunā minētās direktīvas mērķim, kas ir atgādināts šī sprieduma 34. punktā, ar to nevar uzņēmējai dalībvalstij noteikt pienākumu pārbaudīt tāda pieteikuma iesniedzēja kvalifikāciju apliecinošos dokumentus, kuram nav nepieciešamās kvalifikācijas, lai savā izcelsmes valstī praktizētu ārsta ar pamatapmācību profesiju (pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 8. jūlijs, *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrija*, C-166/20, EU:C:2021:554, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Tomēr no Tiesas judikatūras izriet, ka direktīvu par diplomu savstarpējo atzīšanu, it īpaši Direktīvas 2005/36, mērķis nav un tās nevar apgrūtināt diplomu, sertifikātu un citu kvalifikāciju apliecinošu dokumentu atzīšanu situācijās, uz kurām tās neattiecas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 8. jūlijs, *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrija*, C-166/20, EU:C:2021:554, 36. un 37. punkts).
- 38 Tādējādi situācijā, kura neietilpst Direktīvas 2005/36 piemērošanas jomā, bet uz kuru attiecas LESD 45. vai 49. pants, dalībvalsts iestādēm, kurās Savienības pilsonis ir iesniedzis pieteikumu atļaujai strādāt profesijā, kam piekļuve saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakārtota diploma vai profesionālās kvalifikācijas esamībai vai arī praktiskās pieredzes laikposmiem, ir jāņem vērā visi diplomi, sertifikāti un citi kvalifikāciju apliecinoši dokumenti, kā arī attiecīgās personas attiecīgā pieredze, veicot salīdzinājumu starp, no vienas puses, ar šiem dokumentiem un pieredzi apliecinātām kompetencēm un, otras puses, valsts tiesību aktos prasītām zināšanām un kvalifikācijām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 8. jūlijs, *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrija*, C-166/20, EU:C:2021:554, 34. un 38. punkts).
- 39 Šajā gadījumā ir jāatgādina, ka A, par kuru no lietas materiāliem izriet, ka viņa ir Somijas pilsone, Somijā atsaucas uz universitātes diplomu, ko viņa ir ieguvusi citā dalībvalstī.

- 40 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka personu brīva pārvietošanās netiktu īstenota pilnībā, ja dalībvalstis varētu liegt izmantot LESD 45. un 49. pantu tiem saviem pilsoņiem, kuri ir izmantojuši Savienības tiesībās paredzētos atvieglojumus un kuri ir ieguvuši profesionālo kvalifikāciju citā dalībvalstī, nevis savā pilsonības valstī. Šis apsvērums ir piemērojams arī tad, ja dalībvalsts pilsonis ir uzturējies un citā dalībvalstī ieguvis universitātes kvalifikāciju, uz kuru viņš paredz atsaukties savas pilsonības dalībvalstī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, 27.–29. punkts).
- 41 No tā izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā, kas neietilpst Direktīvas 2005/36 piemērošanas jomā, bet uz ko attiecas LESD 45. vai 49. pants, attiecīgajai uzņēmējai dalībvalstij ir jāievēro šī sprieduma 38. punktā atgādinātie pienākumi profesionālo kvalifikāciju atzišanas jomā.
- 42 Šai salīdzinošās pārbaudes procedūrai ir jāļauj uzņēmējas dalībvalsts iestādēm objektīvi pārliecināties, ka ārvalstu diploms apliecina, ka tā īpašniekam ir zināšanas un kvalifikācijas, kas ir ja ne identiskas, tad vismaz līdzvērtīgas tām, kuras apliecina valsts diploms. Šī ārvalstu dokumenta līdzvērtīguma pārbaude ir jāveic, ņemot vērā tikai personas, kurai tas izsniegts, zināšanu un kvalifikāciju līmeni, ko šis dokuments, ņemot vērā studiju un ar to saistīto praktisko mācību raksturu un ilgumu, ļauj prezumēt (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 43 Ja šis salīdzinošās diplomu pārbaudes rezultātā tiek secināts, ka zināšanas un kvalifikācijas, ko apliecina ārvalstu diploms, atbilst tām, kas prasītas valsts tiesību normās, dalībvalstij ir pienākums atzīt, ka šis diploms atbilst tajās izvirzītajiem nosacījumiem (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Savukārt, ja minētajā salīdzinošajā pārbaudē atklājas būtiskas atšķirības starp pieteikuma iesniedzēja apgūto izglītību un uzņēmējā dalībvalstī prasīto izglītību, kompetentās iestādes var noteikt kompensācijas pasākumus, lai novērstu šīs atšķirības (spriedums, 2021. gada 8. jūlijs, *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrija*, C-166/20, EU:C:2021:554, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 45 Tomēr pasākumiem, kas veikti Savienības tiesību piemērošanas jomā, ir jāatbilst šo tiesību vispārējiem principiem, it īpaši samērīguma principam. Tādējādi kompensācijas pasākumiem ir jāattiecas tikai uz gadījumiem, kad tie izrādās samērīgi ar izvirzīto mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 2. decembris, *Vandorou u.c.*, C-422/09, C-425/09 un C-426/09, EU:C:2010:732, 65. punkts).
- 46 Pirms tiek noteikti kompensējoši pasākumi, lai izlīdzinātu atšķirības, kas pastāv starp izcelsmes dalībvalstī iegūto izglītību un pieteikuma iesniedzēja uzņēmējā dalībvalstī iegūto izglītību, kompetentajām valsts iestādēm ir jānovērtē, vai pieteikuma iesniedzēja iegūtās zināšanas var būt derīgas, lai pierādītu, ka ir iegūtas šīs pēdējās minētās valsts prasītās zināšanas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 2. decembris, *Vandorou u.c.*, C-422/09, C-425/09 un C-426/09, EU:C:2010:732, 67. punkts).
- 47 Taču valsts tiesiskais regulējums, kurā vispārīgi un nediferencēti ir noteikti vienādi kompensācijas pasākumi visām personām, kurām ir diploms par medicīnisko pamatapmācību, kas iegūts tostarp Savienības dalībvalstī, kurā tiesības strādāt ārsta profesijā pēc minētā diploma iegūšanas ir pakļautas profesionālās prakses pabeigšanai, nešķiet atbilstošs nedz prasībai faktiski salīdzināt, no

vienas puses, kompetences, ko apliecina attiecīgās personas kvalifikāciju apliecinošais dokuments vai dokumenti, un, no otras puses, zināšanas un prasīto kvalifikāciju, ko prasa uzņēmēja dalībvalsts, nedz samērīguma principam.

- 48 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 45. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde, pamatodamās uz valsts tiesību aktiem, piešķir personai tiesības strādāt ārsta profesijā, tās ierobežojot uz trīs gadu laikposmu un piemērojot dubultu nosacījumu, pirmkārt, ka attiecīgā persona drīkst strādāt savā amatā tikai licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā un, otrkārt, ka šajā pašā laikposmā tā veiksmīgi apgūst specifisku trīsgadīgu vispārējās prakses ārsta apmācību, lai varētu iegūt tiesības uzņēmējā dalībvalstī neatkarīgi strādāt ārsta profesijā, ņemot vērā to, ka attiecīgā persona izcelsmes dalībvalstī ir apguvusi medicīnisko pamatapmācību, tai ir kvalifikāciju apliecinošs dokuments – Apvienotās Karalistes gadījumā tas ir Direktīvas 2005/36 V pielikuma 5.1.1. punktā minētais dokuments –, bet tai nav tajā noteiktā sertifikāta, kurš apliecinātu viengadīgas profesionālās prakses pabeigšanu, ko izcelsmes dalībvalsts prasa kā profesionālās kvalifikācijas papildu nosacījumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 49 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

LESD 45. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde, pamatodamās uz valsts tiesību aktiem, piešķir personai tiesības strādāt ārsta profesijā, tās ierobežojot uz trīs gadu laikposmu un piemērojot dubultu nosacījumu, pirmkārt, ka attiecīgā persona drīkst strādāt savā amatā tikai licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā un, otrkārt, ka šajā pašā laikposmā tā veiksmīgi apgūst specifisku trīsgadīgu vispārējās prakses ārsta apmācību, lai varētu iegūt tiesības uzņēmējā dalībvalstī neatkarīgi strādāt ārsta profesijā, ņemot vērā to, ka attiecīgā persona izcelsmes dalībvalstī ir apguvusi medicīnisko pamatapmācību, tai ir kvalifikāciju apliecinošs dokuments – Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes gadījumā tas ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/55/ES (2013. gada 20. novembris), V pielikuma 5.1.1. punktā minētais dokuments –, bet tai nav tajā noteiktā sertifikāta, kurš apliecinātu viengadīgas profesionālās prakses pabeigšanu, ko izcelsmes dalībvalsts prasa kā profesionālās kvalifikācijas papildu nosacījumu.

[Paraksti]